

Lausunto valtion väyläverkon investointiohjelman luonnoksesta vuosille 2025–2032

Kunnanhallitus 18.12.2023 § 277
238/08.00.00/2022

Valmistelija

Tekninen johtaja Harri Hoffren, p. 0404854037, harri.hoffren@iitti.fi

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025–2032. Lausunnot pyydetään toimittamaan 22.12.2023 mennessä lausuntopalvelun kautta www.lausuntopalvelu.fi, jossa luonnokseen voi tutustua.

Väylävirasto päivittää vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet.

Vuosia 2025–2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Liikenne 12 -suunnitelma määrittelee investointiohjelman taloudellisen kehyksen, ja eduskunta päättää investointiohjelman kehittämishankkeiden toteuttamisesta.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, jonka kautta erilaiset vaikutukset ja tieto tulee näkyväksi. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta erityisesti seuraavien kysymysten kautta:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehyksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää todeta litin kunnan lausuntona seuraavaa:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Muuttunutta toimintaympäristöä on huomioitu uudessa investointiohjelmassa, mutta tarkasteltaessa varsinaisten

investointihankkeiden kohdentumista, maan eri osien tasapuolinen kehittäminen ei toteudu. Koko Suomen huoltovarmuuden ja turvallisuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että investointiohjelma ottaa painokkaammin huomioon itäisen Suomen kehittämisen edellytykset sekä poikittaisen liikenteen.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelman perusteluja on kehitetty oikeaan suuntaan, mutta tärkeimpien investointiohjelman ulkopuolelle jääneiden hankkeiden osalta olisi tarpeen esittää selkeät perustelut sille, miksi ne ovat jääneet investointiohjelman ulkopuolelle. Esimerkiksi vt 12 Uusikylä–Tillola hankkeen vaikutukset ovat pelkästään myönteisiä, hyöty-kustannus -suhde on hyvä ja tiesuunnitelma on jo valmis. Hankkeita on perusteltu Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteisiin (kestävyys, tehokkuus ja saavutettavuus) peilaten, ja mukana olevista hankkeista on tehty Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteiden toteutumisen yhteenveto. Vastaavaa vertailua ei ole esitetty ohjelmaluonnoksessa toteutuksen ulkopuolelle jääneistä hankkeista, ja sen tekeminen edistäisi tasapuolisuutta ja läpinäkyvyyttä.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

litin kunta pitää ohjelmaluonnoksen ulkopuolelle jääneen valtatie 12 Uusikylä–Tillola tiehankkeen pois jättämistä perusteettomana ja edellyttää hankkeen sisällyttämistä investointiohjelmaan. Valtatie 12:n parantaminen Lahti-Kouvola välillä vahvistaa Suomen teollisuuden toimintavarmuutta, kansallista huoltovarmuutta ja sotilaallista liikkuvuutta sekä parantaa poikittaisten yhteyksien lisäksi myös Itä-Suomen saavutettavuutta. Vt 12 Uusikylä–Tillola hankkeen vaikutukset ovat pelkästään myönteisiä, H/K-suhde on 0,9 ja tiesuunnitelma on valmis. Hanke voidaan toteuttaa myös osissa, ensimmäisenä Mankala–Tillola osahanke, jonka kustannusarvio on 86,5 M€. (Maku 2015; 140) ja H/K-suhde 1,0. Vt 12 Lahti-Kouvola tiejakso kuuluu TEN-T kattavaan verkkoon ja pääteiden palvelutasoluokkaan I, ja se on tärkeä erityisesti elinkeinoelämän kuljetuksille. Lisäksi liikennemäärien on ennustettu kasvavan Lahti-Kouvola välillä merkittävästi. Nykyään tie on turvaton, ruuhkautuva ja hidas. Valtatie on poikkeuksellisen kapea ja tien geometria on paikoin huono. Haasteita on havaittavissa niin liikenteen sujuvuudessa kuin turvallisuudessa. Valtatie 12 parantaminen Lahti-Kouvola välillä vahvistaa Suomen teollisuuden toimintavarmuutta, kansallista huoltovarmuutta ja sotilaallista liikkuvuutta sekä parantaa poikittaisten yhteyksien lisäksi myös Itä-Suomen saavutettavuutta. Tiellä kuljetetaan vuosittain suuria määriä metsä-, metalli- ja konepajateollisuuden sekä elintarviketeollisuuden tuotteita ja raaka-aineita. Reitin varrella on myös useita elinkeinoelämän kannalta merkittäviä yrityskeskittyymiä ja puolustusvoimien tukikohtia. Paremmat yhteydet satamiin tehostavat Suomen maailmanlaajuisia kuljetuksia ja vähentävät maan kasvavia logistiikkakustannuksia.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?

Laatimisen vuorovaikutteisuutta voitaisiin edelleen parantaa, ja ottaa maakuntien ja kuntien tarpeet huomioon tasapuolisemmin ja oikeudenmukaisemmin. Se on koko valtakunnan etu.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?
Pitkämatkaisen liikenteen ohjaaminen Lahden keskustaa lännestä etelän kautta pohjoiseen kiertävälle, valtateiden 12, 4 ja 24 muodostamalle kehälle parantaa liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta sekä luo mahdollisuuksia parantaa keskustan liikennejärjestelyjä kestävän liikkumisen näkökulmasta. Iitin kunta pitää erinomaisena vt 12 Joutjärvi-Uusikylä tiesuunnitelman laatimisen käynnistämistä vuonna 2024.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?

Iitin kunta näkee, että valtion tulee vastata valtion väyläverkon investointikustannuksista. Kunnan osallistuminen hankkeen rahoitukseen ei tule olla hankkeiden toteutuksen edellytyksenä. Kunta on osallistunut viime aikoina merkittävästi valtion väylien kustannuksiin. Vastaavasti valtio voisi myös osallistua kuntien hankkeisiin, kun hankkeista on hyötyä valtiolle. Varautumisen, huoltovarmuuden ja aluetalouden näkökohdat sekä väyläinvestointien jälkeensä jääneisyys tulee ottaa vahvemmin huomioon lähivuosien investointiohjelmassa.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.